

presojanja in hitre odločbe v vzgojnem in učnem delu! Kako zbistri pogled za bedo socialnih nižin, pospeši iznajdljivost za varstvo in pomoč, pa napravi tudi srce rahločuteče, razumevajoče, dobrotno in pripravljeno za vršitev dela usmiljenja vsem tistim, ki so zapostavljeni in oškodovani na kateri koli način.

Nisem vam sicer podala vpogleda v moj razred, ker tega več kot eno leto že več nimam. Skušala pa sem vam pokazati približno delo v takem razredu, nakazati delo ljudske šole pri oddaji otrok v pomožne oddelke ali pomožno šolo in morebiti tudi nekoliko razkriti duševno bedo, v kateri žive premnogi otroci, mi, zdravi in nadarjeni, pa hodimo mimo njih in jih kvečjemu merimo po svojih zmožnostih.

Če je res 20. stoletje stoletje otroka, potem je prav, da se tu pa tam ustavimo ob takih otrocih, ki jim je narava mačehovsko odrezala kos življenjskega kruha, in si ob pogledu nanje napravimo načrte za svoje delo njim v prid. Če kdo, potem smo pač vzgojitelji poklicani, da izkazujemo v prvi vrsti duhovna dela usmiljenja poleg telesnih vsem, ki so v naši bližini; kajti tudi nas bo po njih sodil večni Sodnik...

Narodna kultura

Prof. Ema Deisinger

Psiha slovenskega naroda

(Nadaljevanje.)

V slovenskem narodu kot pesniku odkrijemo lahko ne samo različnost in mnogoternost idej, temveč tudi, da gleda stvarnost včasih v preveč kritični povečavi. Narod ni samo esejist in stvarjalec novih idej, temveč tudi oster kritik, ki rad kako stvar postavi v močno luč prispodobe, kakor n. pr.: Zna samo en jezik kot žaba v kalu. Drži se kakor pijanec plota. Drži se kakor mokra kokoš. Vleče se kakor megla v vetru. Drži se kakor bi ga pod nosom bril itd.

Slovenske prilike so večjega pomena kakor le impresije, so svojstveno ljudsko filozofiranje, ki ni brez jedkosti in ostrine. Zato tudi te prilike ne smemo tolmačiti literarno-esejistično, ampak kot izraz življenjske neposrednosti, to je dejanskega odnosa do življenja. Mišljenje, ki ga vodijo dejstva in izkušnje, se poslužuje ustaljenih izrazov in prispodob, da tako s plastično prepričevalnostjo, a obenem na preprost način poda pravilno definicijo. V pregovorih, rekih in prilikah je slovenska duša podala zidce tako trdnega modrostnega mišljenja, da jih ne izpodje noben čas.

Slovenski pregovori in reki ter prilike so stvaritev umetniško občutljive ter filozofsko razglablajoče slovenske duše, ki mirno, stvarno in preudarno sodi o ljudeh in stvareh. V njej se opaža skrb za ravnovesje stvari, čeprav pove kako misel v prilikah z jarkimi nasprotstvi, kakor: Pristoji mu kot kravi sedlo, Gre kot vsi šenti. Itd.

Slovenska duša ima izredno mnogo naravnih darovitosti in lepih zmožnosti. Spособnost, hitro dojeti, opredeliti in razločevati stvari ima v obilni meri slovenska duša, ona hitro zajame celotnostno podobo stvari v vseh potrebnih značilnih podrobnostih.

Narod, kakor slovenski, ki se mora trdo boriti za svoj prostor na soncu, razodeva v svojih modrostnih rekih in pregovorih več odpornosti in jeklene volje do življenja kot drugi narodi, katerim njih osebni problem poteka drugače kot pri slovenskem narodu, ki je prepuščen sam sebi. Zato je njegova modrost bolj individualistična, ki sili posameznika, da hitreje doživlja proces prilagoditve. V tej zmožnosti prilagojevanja se nahajajo sicer negativne posledice kot je vdanost in služnost, a v svoji duši ima narod množico drugih pozitivnih strani. Kakor rastlina, ki se prilagaja pritisku in se upogne v viharju, a se zopet vzravna, ko vihar poneha, tako se je vedno sproti zravnila slovenska duša, ki je bila notranje zdrava in neokrnjena. Ravno narodni reki in pregovori, ki so dragoceni vrec slovenske tradicije, nam izpričujejo to vitaliteto slovenskega naroda, zgodovina tisočletja pa, ki je zdrknila kot temna senca mimo slovenskega naroda, pa izpričuje njegovo nezlomljivost.

Drastičnost izrazov v pregovorih in rekih je močno jamstvo za pristno življenjsko doživljanje slovenskega ljudstva, zvezanosti z resničnim življenjem, z drugo besedo, pregovori in reki so plod izkušenj, ne pa kakega spekulativnega umovanja.

V pregovorih in rekih je slovenska duša izpovedala tudi svoj odgovor na življenjska vprašanja. Tako so slovenski pregovori in reki tekst prave življenjske modrosti, a tisto moč, da posameznik vztraja v najtežjih življenjskih težavah in viharjih, torej moč srčnosti in poguma pa je ljudstvo črpalo od tiste modrosti, ki je simbol Večne Modrosti, iz »boh-kovega kota«, ki ga je imela nekoč sleherna slovenska kmečka hiša. Iz te Modrosti odgovarja ljudski filozof onemu, ki ga skrbi njegov življenjski obstoj: Kdor je dal zobe, dá tudi za zobe. (Dalje.)

Fran Fink

Več metodike v šolo!

Če premotrimo učne uspehe, ki jih dosega današnja ljudska šola, moramo reči, da ni z njimi preveč zadovoljen nihče, ne šola sama in ne starši otrok. Kje so razlogi za to? Deloma so v preobširnih učnih programih, deloma v prezaposlenosti učiteljev z izvenšolskim delom, deloma pa tudi v tem, da v učiteljstvu često ni pravega smisla za podrobno metodično delo, za tisto delo, ki šele napravlja iz učitelja umetnika.

Naše ljudsko šolstvo prešinjajo velike pedagoške ideje, morda prevelike za sedanjo dobo, ko še niti temelji niso stalni. Pri tem pa pozabljamo na poglobitev v samo učno delo. Zdaj po 20 letih nas n. pr. spet mučijo skrbi zaradi novega učnega programa, torej skrbi za kaj takega,